

Ministerens tale til brug ved landdistriktskonferencen d. 9. oktober 2023

Det talte ord gælder

- Kære alle sammen. Tak fordi, at I alle er kommet i dag.
- Jeg glæder mig til at bruge en del af dagen sammen med alle jer, der er dedikerede og indsigtsfulde i forhold til vores landdistrikter.
- Landdistriktskonferencen er helt særlig. Det er et af årets højdepunkter for mig som minister for landdistrikter.
- Det er første gang, jeg er vært for konferencen. Og jeg har glædet mig til at høre alle jeres input og tanker om vores landdistrikter. Det gælder både den aktuelle udvikling og perspektiverne for fremtiden.
- For det er helt centralt, at vi deler erfaringer med problemer og succeshistorier med hinanden.
- Jeg vil give et godt eksempel på et lokalsamfund, der har skabt en succeshistorie, og har taget initiativet til forandring. Det er den lille by

Sparkær mellem Viborg og Skive. Jeg besøgte byen for et par uger siden, hvor den blev kåret til Årets Landsby 2023.

- I Sparkær bor der 625 mennesker. Det er en by med en købmand, en kirke, et forsamlingshus, et værtshus, en skole, en børnehave og et par erhvervsdrivende. Og det er sådan cirka det.
- Sparkær minder derfor på rigtig mange måder om andre små byer i landdistrikterne. Den kunne lige så godt ligge i Nordjylland, i Sønderjylland eller måske på Lolland.
- Men Sparkær skiller sig alligevel ud. Borgerne i byen har f.eks. formået at udskifte naturgas med fjernvarme. Og lige nu arbejder de på at etablere solceller.

- For da energikrisen ramte Danmark, stod indbyggerne i Sparkær sammen. Borgerne i byen var enige om, at *de* skulle finde løsninger. I fællesskab.
- Men de arbejder ikke kun med omstilling til grønnere energi. Byen har også fået et trinbræt, så de nu kan lade bilen stå og tage toget til Viborg eller Vinderup.
- Så i Sparkær er der skabt mange initiativer. Og byen har i den grad fortjent sin pris. Men grundlaget som Sparkær bygger på findes rigtig mange steder.

- For lur mig, om ikke også rigtig mange andre byer i landdistrikterne som har en købmand, en kirke, et forsamlingshus, en skole og en børnehave og et par små erhvervsdrivende på samme måde kan skabe lokale tiltag, som styrker lokalområdet.
- Måske er det ikke et trinbræt til lokalbanen, men i stedet en lokal idrætsforening, der er behov for. Eller et sted, hvor byen kan samles. Eller noget helt tredje. Det ved de – det ved I – heldigvis bedst selv i de lokale samfund. Der er ikke to løsninger, der behøver at være ens

- I kender jeres samfund og jeres udfordringer allerbedst lokalt. Derfor er det rigtig vigtigt for mig at besøge alle dele af landet og møde så mange som muligt af jer, der kender landdistrikterne.
- Måske arbejder I med landdistrikter? Eller måske bor I i landdistrikterne? Men fælles er, at I ved, hvad der betyder noget lokalt.
- Når man læser i pressen eller nogle gange hører den politiske debat, så kunne man tro, at jeg har et virkelig trist job, når jeg skal rundt i landdistrikterne. For til tider beskrives de desværre som øde, triste og i tilbagegang. Sidste mand lukker og slukker!
- Det er simpelthen så forkert og fortegnet, som det kan være. Jeg elsker at komme ud og opleve Danmark så langt fra de store byer, som man nu kan komme i vores lille land.

- Jeg imponeres og inspireres af de stærke fællesskaber, af det velfungerende foreningsliv og af at møde tilfredse og livsglade borgere, der er taknemmelige for at leve et liv med mere ro og større tilfredshed end det, mange danskere lever i de større byer. Der er faktisk videnskabeligt belæg for, at det forholder sig sådan.
- Men der er selvfølgelig også udfordringer – det kommer vi ikke udenom.

- Den klassiske udfordring er, at folk flytter fra landet mod de nærliggende større byer – urbaniseringen er regional. Så nogle steder lukker den lokale dagligvarebutik, den lokale skole eller busruten bliver nedlagt, fordi kommunen ikke kan få det til at løbe rundt med stadig færre passagerer.
- Det er nogle af de udfordringer, vi er meget opmærksomme på, og jeg forsikrer jer om, at der bliver arbejdet på tværs af ministerierne på tiltag, der skal komme landdistrikterne til gode.
- Vi er f.eks. allerede kommet med forslag til ændringer af planloven, taxaloven, postloven og flere endnu. Mange af de ændringer kommer landdistrikterne og øerne til at kunne mærke som små skridt fremad. Man kunne ønske, at det hele kunne løses med et snuptag. Men det kan det ikke.

- Vi kan fra Christiansborg hjælpe på vej og blive bedre til at fjerne hindringer for initiativ og i stedet skabe muligheder for udvikling. Men udviklingen skal komme nedefra – fuldstændig som i Sparkær.
- Det er *det*, vi kæmper for i regeringen, for landdistrikterne er vigtige og afgørende for, hvilket land vi er, og hvilket liv vi kan leve i fremtidens Danmark.
- Jeg er stolt af, at den her regering har valgt at give landdistrikterne en minister. Og at det blev mig.
- At vores regering har besluttet, at der skal være en minister for landdistrikter understreger, at området bliver prioriteret højt.
- Vi vil gøre det lettere at leve, bo og arbejde i alle dele af Danmark.

- Derfor har vi også med vores finanslovsforslag for 2024 taget nye skridt, for at udvikle landdistrikterne.
- Vi forslår at afsætte omkring en halv milliard kroner årligt frem mod 2027 til at styrke vores landdistrikter. Det svarer samlet set til 2 milliarder kroner.
- Det er mange penge og et klart signal om, at vi mener det, når vi taler landdistrikter.
- Vi har bl.a. afsat penge til, at:
  - Forhøje kørselsfradraget for borgere, som bor i yderkommunerne og på vores småøer
  - Indføre fuldt landevejsprincip, så det fremover ikke vil koste mere at sejle en kilometer end at køre en kilometer til og fra vores ikke-brofaste øer

- Der vil være et løft til den kollektive transport. Transportministeriet har i den forbindelse også nedsat et ekspertudvalg, som skal komme med anbefalinger om den kollektive mobilitet i hele Danmark.
  - Vi forlænger støtten til udrulningen af bredbånd i hele landet
  - Vi forlænger også landsbypuljen, der bl.a. støtter nedrivning af faldefærdige bygninger
  - Og så kommer jeg til at stå i spidsen for et nyt landdistriktpolitisk udspil.
- Vi fortsætter også med eksisterende ordninger på landdistriktsområdet.
  - Alle sammen puljer, der støtter op om den store virkelyst og idérigdom, som jeg oplever i landdistrikterne.

- Jeg har hørt kritik af, at der ikke afsættes penge nok til landdistriktpolitiske tiltag.
- Lad mig først slå fast. De midler vi afsætter, er mange penge, når der skal prioriteres. Lad mig også slå fast, at landdistrikterne i mine øjne ikke være områder, der er afhængige af puljer og støtteordninger.
- Vi skal styrke landdistrikterne og understøtte deres mulighed for at udvikle sig med udgangspunkt i de stærke fællesskaber og de stærke samfund, som findes derude. Udviklingen skal komme nedefra.
- Vi skal skabe rammer og fjerne barrierer. Og jeg beder jer og alle andre interessenter om hjælp til input til en ny politik, der er virkelighedsnær og kan mærkes lokalt fordi den skaber reelle og positive forandringer.

- Og lad os så også love hinanden, at vi hamrer en pæl igennem den evindelige nedgangsfortælling om landdistrikterne.
- Jo, der er problemer. Men det er interessant at kigge på nuancerne og på mangfoldigheden. Vi kan for eksempel se, at landdistrikterne tæt på de større byer oplever en befolkningstilvækst.
- Men vi kan også se, at befolkningstallet stiger længere væk fra de større byer. Her øges befolkningen dog også i byerne og ikke på landet.
- Der er altså tale om en dobbelt urbanisering, hvor der ikke alene sker fraflytning til større bykommuner og kommuner tættere på de større byer. Der sker også tilflytning til en kommunes største by fra øvrige dele af kommunen.

- Vi er opmærksomme på det i regeringen. Og der skal findes en mere holdbar og bæredygtig løsning på den kollektive transport i de tyndt befolkede områder med faldende passagertal. Derfor har vi nedsat et ekspertudvalg, som skal tænke i nye løsninger – måske med samkørsel eller anvendelse af ny teknologi. Vi forventer at få dens anbefalinger i 2024.
- I Sparkær tænkte de kreativt og udnyttede, at toget alligevel kørte den vej. De fik etableret et trinbræt. Men i byer som Sønderborg og Vordingborg arbejder de med frivillige busordninger, så man kan arrangere samkørsel til og fra fritidsaktiviteter, daginstitutioner og lignende.
- Inspirerende løsninger, der udspringer af fællesskabet og sammenholdet i lokalsamfundet.

- Det er også det fællesskab og sammenhold, der er med til at fastholde et lokalt butiksliv i mange små samfund.
- Mange dagligvarebutikker er lukket og detailhandlen er generelt udfordret. Det er et problem i de små byer, og det ligger mig meget på sinde.
- For butikker sikrer aktivitet – de er sociale samlingspunkter og de skaber arbejdspladser og service.
- Regeringen har de seneste år givet støtte til lokale borgerdrevne dagligvarebutikker, og den støtte fortsætter vi med at give.
- Det er butikker hvor de lokale borgere er gået sammen om at rejse midler til at etablere enten helt nye dagligvarebutikker eller forbedre eksisterende.
- Det sker kun, hvis der er et fællesskab og et ønsket om at sikre liv i den lokale landsby. Det er det, der skaber forandringen.

- Der er i øvrigt flere af den slags gode eksempler i Regional- og Landdistriktpolitiske Redegørelse for 2023, som jeg netop har offentliggjort.
- Jeg nævnte det kort i indledningen, men jeg vil godt lige vende tilbage til det faktum, at flere undersøgelser viser, at velfærden er højere i landdistrikterne end i byerne.
- Beboere i landdistrikterne har statistisk set en højere livskvalitet end i byerne. Det er jo helt fantastisk, og det er en af grundene til, at jeg siger, at landdistrikterne sagtens kan ende med at blive det nye sort.
- Der er en ny trend, der gør op med et liv ude af balance. I landdistrikterne er der plads. Der er tid. Der er natur. Der er fællesskab. Der er foreningsliv, nærvær og et stærkt civilsamfund.

- Det er det, der er kernen i landdistrikterne. De rummer nogle af de stærkeste samfund, vi har. Samfund der ikke er kendetegnet ved mængden af huse, der er. Men af den ånd der omkranser dem.
- Jeg har set landdistriktsforsker Pia Heilke Johansen sige, at vi ikke skal lave by på landet. “Der er en tendens til, at mange af værdierne fra byerne spreder sig til landet, og det udhuler de landlige kvaliteter¹,” sagde hun.

---

¹ Artikel på Videnskab.dk delt i story på Instagram d. 25. september 2023

- Min ambition er at skabe en landdistriktspolitik, der gør det modsatte: den skal værne om de landlige kvaliteter og udvikle dem. Det er derfor jeg kommer rundt otte steder i hele landet og afholder borgermøder for at få inspiration og ideer til en ny landdistriktspolitik.
- Jeg håber, at rigtig mange borgere, virksomhedsejere, lokalpolitikere og flere til, vil komme og give deres mening til kende. På den måde kan vi drøfte både udfordringerne lokalt, men i lige så høj grad deler erfaringer, som kan være med til at skabe positiv udvikling.
- Er der regler, der står i vejen? Er der bureaukrati, der spænder ben? Kan vi gøre det mere attraktivt at starte virksomhed på landet? Eller lettere at tage en uddannelse? Og hvordan kan vi få endnu flere til at finde vej ud til det gode liv, der findes der, hvor der er højt til himmelen og langt til næste hus.

- Vi skal ikke bare sikre landdistrikterne og landsbyerne mod afvikling. Vi skal give dem ny muligheder for udvikling.
- Jeg vil slutte af for nu med at sige tak for at I alle er kommet og støtter op om landdistriktskonferencen.
- Jeg ser frem til god debat og selvfølgelig, at vi skal overrække Landdistriktsprisen 2023. Den belønner nytænkning og virkelyst. Det er kernen i det, der altid har kendetegnet vores landdistrikter. Og det er det, som også skal drive udviklingen fremad i de kommende år.
- Tak for ordet, og velkommen til. Det bliver en spændende dag i landdistrikternes tegn.